కథా కౌముది

గోపీ చందనం మేడ

రాజశేఖర్ తటవర్తి

పాత బస్టాండు వెనకాల సందు బైకులతో హడావిడిగా వుంది. ఆ వందమీటర్ల చిన్న సందులో రోడ్డుకిరువైపులా ఒక కంటాస్పత్రి, ఒక తల్లిపిల్లా ఆసుపత్రి, ఒక మల్టీ స్పెషలిటీ ఆసుపత్రి, ఒక డెంటల్ క్లినిక్, ఒక మెడికల్ షాపు వెలిశాయి. ప్రతి ఆసుపత్రిలోనూ కిక్కిరిసివున్నారు జనం. రోడ్డు మధ్యలో ఒక ఆవు ఫ్రెష్షుగా పుష్కలంగా పేడ వేసి పక్కనే చతికిలపడి తాపీగా నెమరువేసుకుంటోంది. ఇండియాలో తనలాంటి ఆవులకు ఇది బెస్ట్ టైం అని, దాని మూత్రం ఇంధనతుల్యం అని, పేడ పతంజలి అని దానికి తెలిసిపోయింది. ఆస్పత్రులనించి బయటకి వచ్చే ఒకరిద్దరు జనం ఆ గోమాత పృష్ఠభాగానికి దణ్ణం పెట్టి వెడుతున్నారు. ఆస్పత్రి గేట్ల ముందర బైకులూ కార్లు అడ్డదిడ్డంగా పార్కు చేసున్నాయి. సందంతా హార్న్ల మోతతో మారుమ్రోగిపోతోంది. సగం ఆ సౌండుకే మనిషికి రోగమొచ్చేలావుంది.

ఈ ఆస్పత్రుల కూటమి మధ్యలో తామరపూవుల్లా ఒక పాత గోపీచందనం రంగు మేడ కూడా ఉంది. ఆ ఇంట్లో ఎవరూ ఉన్నట్టు లేదు. వీధివైపు తలుపులు మూసివేసి వున్నవి. ఇంటి బయట జయవిజయుల్లాగా ఒక రావి చెట్టు ఒక బాదం చెట్టు వీధిగుమ్మానికి నీడనిస్తున్నాయి. గేటుబైట నో పార్కింగ్ బోర్డు ముందర హాస్పిటల్ తాలూకా మోటారుబళ్ళు దర్జాగా పార్కు చేసున్నవి. గేటు ముందర గళ్ళచొక్కా వేసుకొని, మెరుస్తున్న సరికొత్త బట్టతలతో చేతిలో సెల్ఫోన్ వంక చూస్తూ వెయిట్ చేస్తున్నాడు రామారావు. ఈ గోపీచందనం మేడ అతనిదే. అదే... తాతలనించి సంక్రమించిన ఆస్తి.

రామారావు వెంకటాచలంగారి పెద్ద మనవడు. పెళ్ళాం పిల్లలతో గత పదిహేనేళ్లుగా అమెరికాలో స్థిరపడినాడు. సుమారు యాభై ఏళ్ళ వయసుండచ్చు. తన తండ్రి బ్రతికున్నపుడు సంవత్సరానికి ఒకసారి ఇండియా వస్తూవుండేవాడు. ఆయన పోయి మూణ్ణాలుగేళ్లయింది. ఇప్పుడు రెండేళ్ళకొకసారో లేక యిలా ఆఫీస్ పనిమీద ఢిల్లీ వచ్చినప్పుడో ఒకసారి కాకినాడ వస్తూంటాడు. తన తండ్రి తదనంతరం ఆ ఇంటిని రెండు వాటాలు చేసి అద్దెకిచ్చాడు రామారావు. వాళ్ళు టైంకి అద్దె ఇచ్చి యివ్వక, రిపైర్లనీ అవని యివని అద్దెలోంచి విరగ్గోసుకోవడం ఇవన్నీ తలకాయనెప్పి వ్యవహారం అయి ప్రత్యామ్నాయాలు పరిశీలించసాగాడు. క్రితంసారి ఆఖరినిమిషంలో ఇల్లు అమ్మకం వాయిదా వేసాడు మనసొప్పక. ఈసారైనా దీని సంగతి తేలుద్దామని ఢిల్లీ నుండి ఒక వారం సెలవు పెట్టి వచ్చాడు. రియల్ ఎస్టేట్ ఏజెంట్లకు కబురుపెట్టాడు. ఒక శ్రేయోభిలాషి ఈ ఇంటి విషయంలో సాయంచేస్తానని రామారావుకు పక్క డాక్టరుగారిని పరిచయం చేసాడు. హైటెక్ రోగాల పుణ్యమా అని రెండు చేతులా సంపాదిస్తున్న ఆ డాక్టరు రామారావుని కలిసి ఆ స్థలం కొనుగోలుకు ఆఫర్ చేసాడు. ఆ ఇంటిని యోగా మరియు రెకూపరేషన్ సెంటరుగా మార్చడానికి. ఈ రోజు కాంట్రాక్టరు నల్లం సుధాకర్ వస్తున్నాడు కలవడానికి మరొక ప్రతిపాదనతో. అతని కోసమే రామారావు వెయిట్ చేస్తున్నది.

సాయంత్రం ఐదున్నర కావస్తున్నది. రావిచెట్టుమీద వసారా ఏర్పరుచుకున్న పక్షులు మెల్లగా గూటికి చేరుకుంటున్నాయి. ఉన్నచోటే నిల్చుంటే దోమలు రక్తాన్ని పీల్చేస్తున్నాయని ఆ వీధిమొగదాకా నడుస్తూ వెళ్ళాడు. అక్కడ తన చిన్నప్పటి వీరబాబు కిళ్లీకొట్టు యింకా ఉంది. అరటిగెలలు కొట్టుబయట మునపటిలాగే వేళ్ళాడదీసున్నాయి. కొట్టుముందు కళ్ళాపి చల్లి ముగ్గేసుంది. రామారావుకి పెద్దపండగప్పుడు గొబ్బెమ్మలూ హరిదాసు పాటలు

గుర్తొచ్చాయి. చలంగారు రోజూ తప్పకుండా హరిదాసుకి భిక్ష వేసేవారు. "అయ్యగారికి దణ్ణం పెట్టు.. అమ్మగారికి దణ్ణం పెట్టు.. అయ్యగారి పిల్లలు పెద్ద పెద్ద సదువులు సదవాలి.. ఇదేశాల్లేల్లాలి.." అన్న గంగిరెద్దలవాడి ఆశీర్వచనం గుర్తొచ్చి నిట్టూరుస్తూ తనలో తానే చిన్నగా నవ్వుకున్నాడు. కూల్డ్రింక్ త్రాగుదామని ఆ కొట్టుదగ్గరకు వెళ్ళాడు. వీరబాబు కొడుకు కామోసు ఆ గల్లావెనుక. తన చిన్నప్పుడు సంక్రాంతి, వేసవి సెలవలకి కాకినాడ వచ్చినప్పుడు రోజూ వాళ్ళ తాతగారు ఒక పావలా ఇచ్చేవారు. ఒక రోజు బిగ్ ఫన్ బబుల్ గమ్ మరొక రోజు నిమ్మతొనలు కొనుక్కునేవాడు ఈ కొట్టులోనే తన బాబాయ్ కొడుకు చంద్రంతో కలిసి. చంద్రం యిప్పుడు ఆస్ట్రేలియాలో ఉంటున్నాడు.

కిళ్లీకొట్టునానుకొని వున్న తల్లీ-పిల్ల ఆసుపత్రి స్థానంలో అప్పట్లో చిన్న పబ్లిక్ లైబ్రరీ ఉండేది. అక్కడే ఓం ప్రథమంగా తనకు ఇంగ్లిష్ న్యూస్ పేపరు చదివే అలవాటు అబ్బింది. బాబాయ్ రోజూ పేపర్ చదవడానికి వెడుతూ చంద్రాన్ని, రామారావుని వెంట తీసుకెళ్లేవాడు. తాతగారి లైబ్రరీకార్డు తీసుకువెళ్లి అగాథా క్రిస్టీ నవలలు తెచ్చుకొని కూడబలుక్కుని చదివేవాడు. ఇంటర్మీడియట్ దాకా ఆ డిటెక్టివ్ పేరు పైరోట్ అని అనుకున్నాడు.

చెవులవెనకాల దోమలు బాక్గ్రౌండ్ మ్యూజిక్కుతో సహా కుట్టడంతో గతం ఆలోచనలోనుండి బయటి వచ్చి తన ఇంటి వైపు నడవసాగాడు. దీపాలవేళ వీధి గుమ్మంలో లైట్ వేసి, ఆ కాంట్రాక్టరుకు ఫోనుచేసి హాల్లో కూర్చోగానే ఆ కిర్రుమనే ఫ్యాన్ సౌండ్ తనని మళ్ళీ గతంలోకి గిర్రుమని తీసుకెళ్లింది. తన మేనత్త సంగీతంలో దిట్ట. సెలవల్లో పిల్లలందరికీ పాటలూ సంగీతం నేర్పేది. ఆ ఫ్యాన్ కిర్రు సౌండుని గమ్మత్తుగా.. ధా తిరకిట తక్ తూనా తూనా అని.. గ గ గ గ రిగపగా అని తాళానికి మలచి పిల్లలతో పాడేది. ఆ కిర్రు శబ్దం ఇంకా అలాగే వుందిగానీ రామారావుకు యిప్పుడు ఏ తాళమూ స్ఫురణకు రాలేదు. ఒకసారి ఇల్లంతా చుట్టొద్దామని లేచాడు. విశాలమైన ఈ ఇంట్లో పన్నెండు గదులు.. వెనకాల రేకులషెడ్డులో సర్వెంట్ క్వార్టర్స్. ప్రతిగదిలోనూ గంపెడేసి జ్ఞాపకాలే... అప్పట్లో పది మంది మనవలు మనవరాళ్లు, అత్తలు, మావయ్యలు, బాబాయ్ పిన్ని అందరు వచ్చినా ఇల్లు సౌకర్యంగా ఉండేది. రామారావు బామ్మ అతను పుట్టిన మూడునాలుగేళ్లకే గతించింది. కాబట్టి శెలవులు అంటే అన్నీ తాతగారి జ్ఞాపకాలే. రామారావు తాతగారు రేడియో అంటే చెవికోసుకునే వారు. ప్రొద్దున్నే రేడియోలో నాగార్జున యూరియా పాటతో పిల్లలని లేపి సంస్కృత వార్తలు పాఠాల కార్యక్రమం ముగిసేసరికి పెరట్లో స్నానాలు పోసి తయారుచేసే వారు. బాయిలర్ వెలిగించి నీళ్లు కాచి తొలిపి పెట్టేవారు అమ్మా పిన్నినూ. అది తలచుకోగానే బాయిలర్లో కాలిన కొబ్బరిపీచు వాసన తన నాసికాపుటల్ని మెదిలింది. పిల్లల స్నానాల తరువాత దేవుడి గదిలో తాతగారు ఒక గంటసేపు విద్యాప్రకాశనంద స్వామివారి భగవద్గీత వినేవారు. అప్పుడప్పుడు ఏ అర్జున ఉవాచో భగవానువాచో పిల్లల చెవిన పడడం ఇప్పటికీ రామారావుకు జ్ఞాపకం. పెరట్లో రెండు కొబ్బరి చెట్లు ఉండేవి. వాటినుండి రాలిన కొబ్బరి పిందెలతో ఏడు పెంకులాట ఆడేవారు. కొబ్బరాకుల జువ్వ ఎవరిది ఎత్తు వెళ్తుందో పందెం. తాతగారు కొబ్బరాకులతో బూర చేసి బుద్ధిగా మధ్యాహ్నం పడుకునే పిల్లలకు బహుమతిగా ఇచ్చేవాడు. కొబ్బరిబూర చేయడం కష్టం. ఒకవేళ పిల్లలు చేయప్రయత్నించినా మోగేది కాదు. మధ్యాహ్నం భోజనాల తరువాత పిల్లలందిరికీ తాతగారు తలో బంగినిపల్లి మామిడికాయ చెంప యిచ్చేవారు. రామారావుతో సహా అందరూ పెరటి అరుగుమీద చొక్కాలుతీసి తినాల్సిందే.

దొడ్డి గుమ్మం గచ్చుమీద రామారావు నించొని ఇప్పటి ఆ కొబ్బరిచెట్లను పరికించాడు. వాటిలో ఏ మార్పూ లేదు. ఈ చెట్లే నయం అనుకున్నాడు మనసులో. రెండు చెట్ల మధ్యలో తులసికోట. కోటలో యిప్పుడు తులసి మొక్క లేదు. మట్టి ఎండిపోయి ఎప్పుడో వెలిగించిన రెండు మూడు అగరత్తు పుల్లలు మిగిలివున్నాయి అందులో.. పూర్వం అనుష్ఠాన వైభవానికి సాక్ష్యంగా.

తులసికోటకు కుడిపక్కన మేడమెట్లు. రామారావుకి ఇంట్లో అన్నిటికన్నా ఇష్టమైన జాగా మేడమీద. సెలవల్లో రోజూ సాయంత్రం తన అత్తా పిన్నులతో సన్నజాజిపూలు కోసేవాడు. మధ్యాహ్నాలు పక్కింటినుండి తొంగిచూసే మామిడిచెట్టు నీడలో మేడమీద చంద్రంతో పాటూ ఇంగ్లీష్ నవలలు చదువుకునేవాడు. మధ్యలో రైలుకూత వినపడగానే అమాంతం పిట్టగోడదగ్గరకు పరుగెత్తి దూరంగా కనిపించే రైలు బోగీలు లెక్కపెట్టేవారు. గూడ్స్ రైలైతే మరీ ఆనదం. వాళ్ళమ్మ ఎండబెట్టిన గుమ్మడి వడియాలు తన కళ్ళముందే ఆడాయి. కాకులు ముట్టకుండా పిల్లలే కాపలా. వేసవి రాత్రులు బొంతలు తెచ్చి నాన్న బాబాయిలతో మెడపైనే పడుకునేవారు. ఇంకా ఆ ఇనప టార్టాయిస్ స్టాండ్ ఏమూలైనా వుందేమోనని వెదికాడు. పడుకునే ముందు రేడియోలో వివిధ భారతి వినేవారు. బినాకా గీత్ మాలలో పాత హిందీ పాటలతో తొలిపరిచయం ఈ మేడమీదే జరిగింది. ఏడు పెంకులాటకి కావలసిన పెంకులు చంద్రం మేడ మీదనించే గుట్టుగా తెచ్చేవాడు. తాతగారు కంటపడితే ఇద్దరినీ పిలిచి "ఇదిగో పిల్లలూ ఈ స్థలం మా నాన్నగారు ఆ రోజుల్లో పావలా పెట్టి కొన్నారు. కష్టపడి డబ్బుదాచి నాలుగు గదుల ఇల్లు కట్టి తరువాత నాకిచ్చారు.. నేను ఇదిగో ఈ డాబా వేసాను. నా తరువాత ఇది మీ నాన్నకిస్తాను. మీ నాన్న..

మీకిస్తాడు.. మీరు మీ పిల్లలకివ్వాలి తెలిసిందా.. ఇలా పెంకులు పీకేస్తే ఇల్లు పాడైపోదూ" అని ఆ పెంకులు తాను తీసుకువెళ్లి తిరిగి పైన అమర్చేవారు. ప్రతి రెండేళ్ళకూ టంచనుగా వెల్ల వేయించేవారు. కొత్త పెళ్లికూతురులాగా మెరిసిపోయేది మేడ ఆ కాలంలో.

మేడమీద దోమలు విజృంభించడంతో మెట్లవైపు నడవసాగాడు. తన తాతగారి మాటలు తన మదిలో మెదిలి ఆలోచనలు రేకెత్తాయి. "ఎలాగూ పదేళ్లలో తానూ కూడా రిటైరయిపోతాడు. ఇక్కడికి వచ్చి తన నాన్నగారిలా ఈ ఇంట్లో ప్రశాంతంగా గడుపుదామనుకున్నాడు. కానీ యిప్పుడు తన కజిన్స్ కానీ ఫ్రెండ్స్ కానీ ఎవరూలేరు. అందరూ హైదరాబాదో బెంగళూరో అమెరికాలోనో స్థిరపడ్డారు. వాళ్ళుకూడా రిటైరయిన తరువాత ఇక్కడకి వద్దామనుకుంటున్నారా? ఏమో!.. దుబాయిలో పెరిగిన తన భార్య శిరీష ఇక్కడ ఇమడగలదా? రోజంతా ఏమి చేస్తుంది? పిల్లలు సెలవలకి వచ్చినప్పుడు ఎయిర్పోర్టు నించి దూరమవ్వదూ? పదేళ్ల తరువాత రాజెవరో, రెడ్డెవరో.. అప్పటిదాకా దూరంగా అమెరికానుండి మేనేజ్ చెయ్యడం ప్రాక్టికల్ కాదు అలాగని ఈ మేడ అమ్మేస్తే వచ్చే ఏటికల్లా అపార్టుమెంటో ఏటీఎంమో లేస్తుంది ఈ స్థలంలో. కొన్నాళ్ళకి ఇక మేడవుండేది తన మధుర జ్ఞాపకాల ధ్యానశ్లోకంలోనే వారి తాతగారు మంత్రదేవతగా.

"ఇంతకాలం ఆగాను. మరొక రెండుమూడేళ్లు చూద్దాంలే. చంద్రంగాడితో కూడా మాట్లాడి చూస్తాను." జీవనప్రయాణంలో అలసి ఎప్పుడైనా తన చిన్ననాటి తలపుల ఒడిలో వాలాలనిపిస్తే ఈ జ్ఞాపకాలగుడే ఆసరా. ఒకసారి తన చుట్టాలందిరిని చూడాలనిపించింది అతనికి. వచ్చే డిసెంబర్లో ఈ పాత ఇంట్లో అందరూ కలిస్తే ఎలావుంటుందనిపించింది. అత్తల్ని, కజిన్స్ని, వారి పిల్లల్ని అందరిని కలవచ్చు. బంగినిపల్లి మావిడికాయలాంటి ఈ తీపి జ్ఞాపకాలు వారి హృదయాంతరాళ్లను కూడా తట్టి లేపనీ" అని అభిప్రాయపడ్డాడు. మర్నాడు చంద్రంగాడితో మాట్లాడినప్పుడు ఈ ప్రస్తావన తెద్దామనుకున్నాడు.

జేబులోంచి ఫోనుతీసి కాల్ చేసాడు సుధాకర్కి రావద్దని చెప్పడానికి.

ఈ ఊర్లో యిలాంటి గోపీచందనం మేడలు యింకెన్నో!!

***

Click here to share your comments on this story